

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M. P.**, bývajúceho v B., proti žalovanému **V. Š.**, bývajúcemu v B., R., zastúpenému JUDr. P. Č., advokátom v B., **o určenie otcovstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k dieťaťu**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod spisovou značkou 8 C 18/1990, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 8. decembra 2004 sp.zn. 2 Co 214/03, rozhodol

t a k t o :

Dovolanie žalovaného **o d m i e t a** .

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 29. januára 1992 číslo konania 8 C 18/90-71 určil, že otcom (v tom čase maloletého) M. P., narodeného X. z matky J. P., narodenej X. je žalovaný V. Š., narodený X.. Dieťa zveril do výchovy a opatery matky a otcovi uložil povinnosť prispievať na jeho výživu od 4. decembra 1988 do 31. decembra 1991 mesačne sumou 350,-- Kčs a od 1. januára 1992 mesačne sumou 450,-- Kčs vždy do 15. dňa každého mesiaca vopred do rúk matky. Zročné výživné za obdobie od 4. decembra 1988 do 29. januára 1992 vo výške 13 400,-- Kčs žalovaného zviazal splácať v 200,-- Kčs mesačných splátkach počnúc právoplatnosťou rozsudku, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred do rúk matky. Súčasne žalovaného zaviazal zaplatiť matke dieťaťa titulom výbavičky 2 000,-- Kčs a na účet súdu súdny poplatok 200,-- Kčs do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. O určení otcovstva rozhodol podľa § 54 ods. 2 Zákona o rodine (platného v čase rozhodnutia – zákona číslo 94/1963 Zbierky v znení neskorších predpisov), keď vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalovaný matku dieťaťa, teda matku žalobcu osobne poznal, ktorú skutočnosť žalovaný sám potvrdil svojou

výpoveďou. Matka žalobcu sa v období kritickom pre splodenie dieťaťa s iným mužom nestýkala. Okrem toho pri určení otcovstva vychádzal z dôkazov predložených matkou, potvrdenia bývalého Obvodného národného výboru Bratislava II z 24. apríla 1990 o termíne sobáša matky žalobcu a žalovaného, svedeckých výpovedí. Dôkaz krvnou skúškou bol nariadený, ale sa nevykonal, pretože žalovaný svojím správaním zmaril jeho vykonanie napriek poučeniu, že ak sa krvnej skúške nepodrobí, súd bude vychádzať z preukázaných skutočností a bude predpokladať neunesenie dôkazného bremena žalovaným. Žalovaný nepredložil žiadne dôkazy, ktoré by potvrdzovali pravdivosť jeho tvrdení, nepreukázal žiadnu z okolností vylučujúcich jeho otcovstvo k žalobcovi. Nakoľko s konaním o určení otcovstva je zo zákona spojené konanie o výchove a výžive maloletého dieťaťa (§ 113 odsek 2 Občianskeho súdneho poriadku), súd upravil aj výkon rodičovských práv a povinností podľa príslušných ustanovení citovaného Zákona o rodine. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 odsek 1 a § 146 odsek 1 písmeno a/ Občianskeho súdneho poriadku a o súdnom poplatku podľa § 10 odsek 2 písmeno f/ zákona číslo 140/1984 Zbierky o súdnych poplatkoch.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 8. decembra 2004 sp.zn. 2 Co 214/03 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení rozsudku sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 odsek 1 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 142 odsek 1 Občianskeho súdneho poriadku, keď úspešnému žalobcovi žiadne trovy nevznikli.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, navrhol ho spolu s prvostupňovým rozsudkom zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie z dôvodu, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 Občianskeho súdneho poriadku, ako aj z dôvodu nesprávne a nedostatočne zisteného skutkového stavu, v dôsledku čoho sú rozhodnutia oboch súdov nižšieho stupňa nesprávne, keďže súdy neakceptovali ním označené dôkazy a najmä, rozhodli o určení otcovstva bez znaleckého dôkazu krvnou skúškou (“analýzou krvi“), ktorá je jediným spoľahlivým dôkazom vylučujúcim alebo potvrdzujúcim jeho otcovstvo k žalobcovi. Žalovaný pritom sám označil príslušné odborné inštitúcie v B. na vykonanie tohto dôkazu. Odvolaciemu súdu vytkol nesprávny záver o tom, že žalovaný sa odmietol podrobiť krvnej skúške. V skutočnosti sa vykonaniu takéhoto dôkazu

nevyhýbal, iba navrhol jeho vykonanie v B., keďže nemal možnosť získať povolenie na vycestovanie na Slovensko a na takúto cestu nemal ani dostatok finančných prostriedkov.

Žalobca sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a odsek 1 Občianskeho súdneho poriadku) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 odsek 1 Občianskeho súdneho poriadku) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a odsek 1 Občianskeho súdneho poriadku) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom.

V zmysle ustanovenia § 238 Občianskeho súdneho poriadku platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 odsek 1 Občianskeho súdneho poriadku) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 odsek 2 Občianskeho súdneho poriadku), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 odsek 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom v jeho výroku prípustnosť dovolania nevyslovil) je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalovaného z § 238 odsek 1 až 3 Občianskeho súdneho poriadku nemožno vyvodit'.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 Občianskeho súdneho poriadku (§ 242 odsek 1 veta druhá Občianskeho súdneho poriadku), dovolací súd sa ďalej zoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písmeno a/ až g/ Občianskeho súdneho poriadku, pričom nezistil existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení. Nezistil ani podmienky prípustnosti dovolania podľa § 237 písmeno f/ Občianskeho súdneho

poriadku, na ktoré poukazoval dovolateľ. Aj keď žalovaný v dovolaní nekonkretizoval vadu konania uvedenú v § 237 Občianskeho súdneho poriadku, z obsahu dovolania možno nepochybne vyvodíť, že namieta práve tú skutočnosť, že postupom súdov mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, a to tým, že súdy neakceptovali ním navrhnuté dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností a najmä, že rozhodli o jeho otcovstve k žalobcovi bez vykonania znaleckého dokazovania krvnou skúškou, ktorý dôkaz má rozhodujúci význam pre vylúčenie alebo potvrdenie jeho otcovstva.

Podľa § 237 písmeno f/ Občianskeho súdneho poriadku je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Zo spisu však nevyplýva, že by súdy v prejednávanej veci v prípade žalovaného nerešpektovali niektoré z týchto práv. K vyššie v odôvodnení tohto rozhodnutia uvedenému tvrdeniu žalovaného, o ktoré opiera prípustnosť dovolania podľa § 237 písmeno f/ Občianskeho súdneho poriadku treba uviesť, že ak súd v priebehu konania nevykonal všetky dôkazy navrhované účastníkmi na zistenie skutkového stavu, dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písmeno f/ Občianskeho súdneho poriadku nie je prípustné, lebo nemožno ho považovať za odňatie možnosti konať pred súdom a za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré účastníci mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčení. V súvislosti s už uvedeným, dovolací súd zvlášť poukazuje na skutočnosť, že v prípade, ak sa žalovaný, ktorý býva mimo územia Slovenskej republiky, odmieta podrobiť krvnej skúške, ale inak mu svedčí domnienka otcovstva, neostáva súdu iné, ako žalobe o určenie otcovstva vyhovieť, ak bol žalovaný o následkoch svojho konania poučený a iné okolnosti vylučujúce jeho otcovstvo neexistujú. O takýto prípad ide aj v prejednávanej veci, keďže je z obsahu spisu zrejmé, že znalecké dokazovanie krvnou skúškou bolo nariadené a žalovaný bol riadne súdom poučený o následkoch nepodrobenia sa tomuto dokazovaniu. Podľa písomného oznámenia Ministerstva spravodlivosti S. r. zo 14. októbra 1991 príslušný súd v B. nariadil žalovanému dostaviť sa do Inštitútu pre transfúziu krvi 18. apríla 1991 kvôli odberu krvi na krvnú skúšku a preverením v označenom Inštitúte viackrát bolo zistené, že žalovaný sa ku dňu podania

predmetného písomného oznámenia vyšetreniu nepodrobil. Znamená to teda, že vyhovením žalobe o určenie otcovstva aj bez vykonania dôkazu krvnou skúškou za situácie, keď inak žalovanému svedčí domnienka otcovstva a iné okolnosti vylučujúce jeho otcovstvo neexistujú, takýmto postupom súdov nebola žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom.

Keďže v danom prípade dovolanie nie je podľa § 238 Občianskeho súdneho poriadku prípustné, nebola preukázaná existencia dovolateľom namietanej vady konania v zmysle § 237 písmeno f/ Občianskeho súdneho poriadku a neboli zistené (ani tvrdené) iné vady uvedené v § 237 Občianskeho súdneho poriadku, dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovaného je neprípustné, preto ho odmietol (§ 243b odsek 5 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 218 odsek 1 písmeno c/ Občianskeho súdneho poriadku).

O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 146 odsek 1 písmeno c/ Občianskeho súdneho poriadku (s použitím analógie) v spojení s § 243b odsek 5 Občianskeho súdneho poriadku, keď neboli dané dôvody pre použitie § 146 odsek 2 Občianskeho súdneho poriadku, pretože žalobcovi v súvislosti s dovolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. februára 2010

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová